

Miért érdemes magyarból emelt szintű érettségit tenni?

**MAGYAR EMELT
MAGABIZTOSAN**

2024-ben a középiskolát befejező diákok két fontos újdonsággal szembesülnek:

1. A felvételi pontszámítás megváltozott.

- Az intézmények saját maguk szabhatják meg, mire adják a 100 intézményi pontot.
- Az emelt szintű érettségi értéke lényegesen nagyobb lehet.

2. Az érettségi vizsgatárgyak követelményei megváltoztak.

- Különösen erőteljesen érintik a változások a magyar nyelv és irodalom vizsgatárgyat.
- A legtöbb változás a középszintet érinti, ami viszont alapvetően érinti az emelt és a középszint viszonyát.

A FELVÉTELI PONTOK SZÁMÍTÁSA A MAGYAR SZAKON

Az érettségi pontszámoknál az ELTE BTK-n a magyar nyelv és irodalom az egyik **felvételi vizsgatárgy**, amelyből **emelt szintű vizsgát** kell tenni.

Általános, az eddigiekhez képest új szabály, hogy felvételi tárgy esetében **az emelt szintű érettségien elért eredmény több pontot ér.**

- Magyar közép, 100%: 67 pont; 50%: 33 pont
- Magyar emelt, 100%: 100 pont; 50%: 50 pont

Az ELTE BTK magyar szakán ehhez járul még **50 intézményi pont**, ha valaki **legalább 45%-os** emelt szintű érettségit tett.

- Magyar emelt, 80%: $80 + 50 =$ 130 pont
- Magyar közép, 80%: 53 pont

- Az emelt szintű érettségi választása lehetővé teszi a jelentkezést az ELTE BTK magyar szakára.
- Jelentősen növeli az esélyt azokon az egyetemeken, szakokon is, ahol nem előírás az emelt szint, ám plusz pont adható a magyar emelt érettségire.

A KÖZÉPSZINTŰ MAGYARÉRETTSÉGI ÚJDONSÁGAI

▶ **Eddig az emelt szintű és a középszintű magyarérettségi írásbeli része jelentősen eltért.**

- Középszintű írásbeli: tárgyi ismeretek alig kerültek elő, legfeljebb a műértelmezéshez volt hasznos.

▶ **A középszintű írásbelin 2024-től jelentős arányban jelennek meg a tárgyi ismeretek.**

- Irodalmi feladatlap: 20 pont
- Szövegértési-nyelvi feladatsor: tartalmazhat anyanyelvi, nyelvtani feladatokat
- Műértelmező szövegalkotás: egy mű értelmezése / témakifejtő dolgozat
 - A mintafeladatok alapján mindkét feladattípusban fölértékelődik a tárgyi ismeretek jelentősége.
- Kerettanterv törzsanyaga a követelmény, néhány világirodalmi téma kivételével
- A magyar nyelvi fogalmak esetében a vizsgaleírás világosan jelzi az emelt szintű többletet.

▶ **A középszint változásai miatt magyarból a két szint közelebb került egymáshoz.**

CSÖKKEN A KÜLÖNBSÉG A KÖVETELMÉNYEK KÖZÖTT

► **A középszintű irodalmi feladatlap és az emelt szintű szövegértési és nyelvi-műveltségi feladatsor követelményrendszere nagyon hasonló.**

- A követelmény alapja itt is a kerettanterv törzsanyaga.
- A magyar irodalomtörténetből ugyanazokat a szerzőket és műveket kell ismerni.
- Az emelt szint követelményei a világirodalom terén különböznek, mert ott abból a középkor, a reneszánsz, a barokk, a felvilágosodás, valamint a 20. század avantgárd utáni irodalmát is ismerni kell.

► **Az fogalmakat irodalomból nem csupán a használat és fölismerés, hanem a meghatározás szintjén is ismerni kell emelt szinten.**

- Emelt szinten a felső tagozatos fogalmak is elvártak, ezek nagy része középfokon is előkerül.

AZ EMELT SZINTŰ ÉRETTSÉGI FELÉPÍTÉSE

Írásbeli vizsga: egyetlen feladatlap megoldása, szabad időbeosztás nincs választási lehetőség		Idő
1. Szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor	40 pont	Kb. 60 perc
2. Műértelmező szövegalkotás (600-800 szó)	40 pont	Kb. 130 perc
Tartalmi minőség	25 pont	
Szövegszerkezet	5 pont	
Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)	10 pont	
3. Reflektáló szöveg alkotása (250-450 szó)	20 pont	Kb. 50 perc
Tartalom	5 pont	
Problémaérzékenység	5 pont	
Gondolatmenet	5 pont	
Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)	5 pont	
Helyesírásért összesen levonható: (az I. és a II. összetevőben együtt)	8 pont	--
Külalakért levonható: (az I. és a II. összetevőben együtt)	2 pont	..
Írásbeli vizsga összesen:	100 pont	240 perc
Szóbeli vizsga - 20 perces felelet, magyar nyelvből és irodalomból		
Tartalmi minőség - irodalom	25 pont	
Tartalmi minőség - magyar nyelv	15 pont	
A kifejtés nyelvi minősége (az irodalom- és a magyar nyelvi feleletre együtt)	10 pont	
Szóbeli vizsga összesen:	50 pont	
Az írásbeli és a szóbeli vizsga összesen:	150 pont	

SZÖVEGÉRTÉSI ÉS NYELVI-IRODALMI MŰVELTSÉGI FELADATSOR

▶ **Kiinduló szöveg**

- Irodalmi vagy nyelvi témájú értekező próza, esszé, lírai mű, dráma, vagy ezek részlete
- 2023. október: Lehóczky Ágnes: A mitikus jelentéssel telítődő tárgyi kép. A famotívum Nemes Nagy Ágnes költészetében (részletek) – kb. 980 szó

▶ **Feladatok, kérdések**

- Szövegértési feladatok
- Az irodalom tananyaghoz kapcsolódó feladatok
- A magyar nyelvi tananyaghoz kapcsolódó feladatok

▶ **A feladatok megoldását nagyban segíti a kiinduló szöveg.**

- Középszinten az irodalmi feladatlaphoz nincsen kiinduló szöveg.
- A szükséges tudásháttér a középszintű irodalmi feladatlaphoz hasonló, néhány világirodalmi témával bővebb, illetve nagyobb elmélyültséget igényel.

▶ **Megoldására kb. 60 percet érdemes szánni**

1. SZÖVEGALKOTÁSI FELADAT: MŰÉRTELMEZŐ SZÖVEG

Két szövegalkotási feladatot kell kidolgozni. Az első a műértelmező szöveg alkotása.

- 2024-től a műértelmezésen belül két feladattípus fordulhat elő. A feladatlapon csak egy feladat van, minden vizsgaidőszakban a feladatösszeállítók választanak:
 - Egy adott mű több szempontú elemzése, értelmezése
 - Több mű összehasonlító elemzése
- A feladat a feladatlapon szereplő szöveg több szempontú értelmezése, elemzése.
- Az elemzendő szöveg lehet lírai alkotás, szépprózai mű, vagy dráma vagy annak részlete.
- A szövegek általában a vizsgázó számára ismeretlen művek, a műelemzési kompetenciák alkalmazását várják.
- Az elvárt terjedelem 600-800 szó.
- Megírására érdemes kb. 130 percet szánni.
- A 2023. októberi műértelmező feladat, amelynek tárgya Vas István *Párbeszéd két ismeretlen között* című verse volt:

Értelmezze Vas István költeményét! Elemzésében fejtse ki, milyen eszközökkel mutatja be a költő az idő múlását! Térjen ki a mű címének és a párbeszédes formának a lehetséges jelentéseire!

2. SZÖVEGALKOTÁSI FELADAT: REFLEKTÁLÁS

Második szövegalkotási feladat: reflektáló szöveg alkotása

- Érvelő vagy véleménykifejtő szöveg alkotása a megadott témában, amelyhez idézet, kiinduló gondolat is kapcsolódhat.
 - Irodalmi, kulturális, esztétikai, bölcséleti, etikai kérdés
- A feladat terjedelme 250-450 szó.
- A feladat megoldására javasolt idő: kb. 50 perc
- A 2023. októberi feladatsor reflektáló szövegalkotása:
(Még rövidebb volt a terjedelem. A feladathoz kapcsolódik egy idézet is.)

A 20. század magyar irodalmában megfigyelhető két erőteljes irányzat: a merész újítás és a klasszikusokhoz való visszanyúlás. Ön szerint lehet modern, ami klasszikus? Értelmezhető-e a *modern* vagy a *klasszikus* értékfogalomként? Fejtse ki véleményét ezekről a kérdésekről! Reflektáljon a kapott idézetre, és hivatkozzon 2-3, 20. századi magyar alkotóra! Megoldása 150–450 szó terjedelmű legyen!

A SZÖVEGALKOTÁSI FELADATOK ÉRTÉKELÉSE

▶ **Műértelmező szöveg alkotása: max. 40 pont**

- Tartalom: 25 pont
- Szövegszerkezet: 5 pont
- Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség) 10 pont

▶ **Reflektáló szöveg alkotása: max. 20 pont**

- Tartalom: 5 pont
- Problémaérzékenység: 5 pont
- Gondolatmenet: 5 pont
- Nyelvi igényesség: 5 pont

▶ **Összesen 60 pont szerezhető a szövegalkotási feladatokkal**

- Tartalmi elemek: 35 pont
- Nyelvi megformálás: 25 pont

▶ **A szóbeli vizsga főbb sajátosságai a középszinthez hasonlók.**

- A tételek címei nyilvánosak.
- A feladatot a vizsgázó csak a vizsgán ismerheti meg, ahol 30 perc áll rendelkezésére a felelet kidolgozására.

▶ **A szóbeli témakörei**

- Magyar nyelvből előfordulhatnak bonyolultabb témák, jellemzően a középiskolai tananyagban hangsúllyal szereplő témák kerülnek elő.
- Irodalomból a tételek egy része nem szerepel a kötelező törzsanyagban, ezekből külön kell felkészülni.
- Az irodalom témák egy része nagyobb vagy nehezebb szövegek elmélyült ismeretét igényli.

A SZÓBELI MENETE ÉS ÉRTÉKELÉSE

▶ **A vizsga menete néhány ponton eltér a középszintű szóbelitől.**

- 20 magyar nyelvi és 20 irodalmi tételből kell készülni, ám a tételsort az Oktatási Hivatal állítja össze.
- A középszinttől eltérően 20 percig tarthat a felelet.
- A vizsgázó nem saját tanára előtt vizsgázik, a vizsgafeladatokat szintén az Oktatási Hivatal állítja össze.

▶ **A szóbeli értékelése megegyezik a középszinttel:**

- Tartalmi minőség irodalomból: 25 pont
- Tartalmi minőség magyar nyelvből: 15 pont
- Nyelvi minőség: 10 pont

Kiknek érdemes magyar emeltet választani?

Aki jó szövegértési képességekkel rendelkezik, tájékozott az irodalomtörténetben.

- Kb. 40% szövegértés (16 pont), kb. 50% irodalomtörténet (20 pont), 10% (5 pont) a nyelvi feladat volt a műveltségi feladatsorban az elmúlt években.
- A középszintű irodalmi feladatlap pontértéke 20 pont.
- A kettő követelményrendszere nagyon hasonló.

Aki gördülékenyen, ügyesen fogalmaz irodalmi témákban.

- 60 pont szerezhető az esszékre, a középszinten 40.

Aki szeret olvasni és új irodalmi műveket megismerni, átgondolni.

- A szóbelire készülés jelentős része olvasás, szövegek értelmezése, átgondolása.

Akitől nem idegenek az anyanyelv problémái.

- Az anyanyelvi témák is átgondolást, megértést igényelnek.

ANTALNÉ SZABÓ ÁGNES
KEISZ ÁGOSTON
RAÁTZ JUDIT

ELTE
EÖTVÖS
KIADÓ

ÉRETTSÉGI FELKÉSZÍTŐ

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

2024 -TŐL ÉRVÉNYES
KÖVETELMÉNYEK SZERINT

Közép- és emelt szint

**Antalné Szabó Ágnes - Keisz
Ágoston - Raátz Judit:**
Érettségi felkészítő –
Magyar nyelv és irodalom

A projekt a Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet, valamint a Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet együttműködésében valósul meg.

ELTE | BTK

